

1. utkast:

En motiverende fellesskole

SVs skolepolitiske plattform

SVs skolepolitikk tar utgangspunkt i en grunnleggende forståelse av hva skolen skal være som markerer et tydelig brudd med måten skolen har vært styrt på de siste 30 årene. Der norsk skole i stor grad har vært preget av målstyring, standardisering og individfokus, vil SV utvikle en skole der flere elever opplever å høre til, og der læreren får større faglig handlingsrom til å tilpasse undervisningen til elevmangfoldet.

For det første vil SV endre skolen slik at den i større grad tåler mangfold uten å sykeliggjøre elevene. I motsetning til en utvikling der flere utfordringer individualiseres og diagnostiseres, legger SV vekt på at skolen selv må tilpasses elevmangfoldet. Dette innebærer en dreining bort fra en skole som i praksis sorterer elever og til dels bygger opp om sosiale forskjeller, mot en skole som aktivt inkluderer og bidrar til å utjevne forskjeller i makt og rikdom.

Videre utfordrer SV teknologiens rolle i skolen ved å tydeliggjøre at læreren skal være den pedagogiske autoriteten. SV ser ikke på digitaliseringen av skolen som en egenverdi i seg selv, men et verktøy som har potensiale til å bli et viktig pedagogisk verktøy om det underordnes lærerens faglige skjønn og pedagogiske vurdering, kombinert med en tydelig nasjonal styring som beskytter elevene mot teknologiens skadelige virkninger.

Et tredje skille ligger i synet på skolens formål. De siste tiårene har samfunnet i økende grad blitt preget av en individualisert logikk, der ansvar, prestasjon og verdi i stor grad knyttes til den enkelte. Denne utviklingen har også satt tydelige spor i skolen. Økt vekt på målbare resultater, individuell prestasjon og konkurranse har bidratt til å gjøre eleven til et prosjekt for egen optimalisering, en form for humankapital som skal utvikles og måles. I en slik forståelse har skolens rolle blitt svekket som fellesskapsarena. Den enkelte elevs verdi ligger ikke i hva de presterer alene, men i at de er en del av et fellesskap der alle har en plass, og der man lykkes sammen. En sosialistisk skolepolitikk må i stedet ta et oppgjør med denne individualiseringen og løfte fram skolens samfunnsoppdrag: å utvikle kritiske, solidariske medborgere som deltar i og bygger fellesskap, ikke bare individer som konkurrerer om å lykkes alene.

Dette henger tett sammen med et tydelig barneperspektiv, der lek og utforsking løftes frem som en del av barndommens egenverdi i seg selv, ikke bare som pauser fra "den egentlige" læringen.

Til slutt handler SVs skolepolitikk om en reell maktforskyvning fra systemnivå til profesjon. Der andre peker på strengere styring og tydeligere autoritet, mener SV at nøkkelen ligger i å styrke lærerens profesjonelle handlingsrom og relasjonsarbeid, slik at tillit, respekt og elevmedvirkning kan danne grunnlaget for læring. Fremfor å gi lærerne detaljerte byggetegninger, vil SV sette lærerne i førersetet med en solid verktøykasse og tillit til å bygge gode læringsmiljøer. Det innebærer et politisk oppgjør med detaljstyringen, og en skole der læreren får reell frihet til å tilpasse undervisningen til elevene de faktisk møter i klasserommet.

En skole som bygger fellesskap

Etter pandemien har mobbetallene i skolen økt. Samtidig har selvrapporterte psykiske plager blant unge gått opp de siste tiårene og antallet barn med autisme- og ADHD-diagnoser har økt betydelig. Lærere opplever økende utfordringer knyttet til elevenes konsentrasjon, atferd og psykiske helse. Mange av elevene som strever, trenger omfattende oppfølging.

1. utkast:

53 Dette har ført til at lærere i økende grad må bruke tid på å følge opp elevenes psykososiale
54 behov. Dette er veldig viktige oppgaver i elevens skolehverdag, men går ofte på bekostning
55 av undervisning og faglig oppfølging. Resultatet er en arbeidshverdag der mange lærere i
56 praksis fungerer både som pedagoger, miljøarbeidere og støttepersoner, uten at tiden
57 strekker til.

58 Bedre rutiner for rapportering av vold og trusler i skolen har også gitt oss en bedre forståelse
59 for hvor alvorlig problem det er for både elever og ansatte. Vi er nødt til å ruste skolen for å
60 håndtere disse endringene i klasserommene for å bedre å lage en skole der alle barna våre
61 er inkludert, trives og er trygge.

62 **En skole som fremmer trivsel, trygghet og psykisk helse**

63 Store klasser og mye administrasjon gjør at lærere ender opp med brannslukking fremfor
64 forebygging og kulturbygging. SV vil ikke være med på konkurransen om å være hardest
65 mulig mot de barna og ungdommene som utfordrer. SV-skolen gir alle barn mulighet til å
66 lykkes. Vi kommer ikke noen vei om vi ser på elever som problemer som må løses. Vi vil gi
67 skoleeiere, ledere og lærere ressursene, tiden og kompetansen som trengs for å jobbe
68 helhetlig og systematisk med skolemiljø og klassekultur.

69
70 Mobbing er sosiale prosesser på avveie. SV mener at fokuset i mobbeforebyggingen må
71 være å bygge fellesskap i og utenfor undervisningen, heller enn at fokuset ligger på
72 håndtering av enkeltsaker, saksbehandling, og holdningskampanjer utenfor skolens
73 kjernevirksomhet.

74 **SV vil:**

- 75 • bevare og styrke lærenormen og øke bemanningen i skolen.
- 76 • øke kompetansen til lokale skolemyndigheter, skoleledere og ansatte i skolen på
77 betydningen av et perspektiv på skolemiljø og elevmedvirkning som handler om å
78 bygge fellesskap.
- 79 • at alle skoler som sliter med skolemiljø, mobbing, vold og trusler skal få hjelp og
80 støtte raskt. Ingen skoler og lærere skal stå alene når alvorlige situasjoner oppstår.
- 81 • holde fast på prinsippet om at dersom barn og unge under den kriminelle lavalderen
82 skal ut av fellesskapet på nærskolen sin for å få undervisning på alternative
83 opplæringsarenaer, så skal det både være til barnets beste og være nødvendig for å
84 gi bedre utbytte av opplæringen.

85

86 **Tilrettelagt opplæring for et inkluderende samfunn**

87 Elevgruppen er mer sammensatt enn før og flere har diagnoser og vedtak om særskilt
88 tilrettelagt opplæring. SV mener skolen skal tilpasse seg de elevene som går der og det er
89 bedre med tidlig innsats enn å vente med å sette inn tiltak etter lange prosesser med
90 utredning og diagnoser. SV mener at alle barn skal ha mulighet til å gå på nærskolen sin og
91 inkluderes i fellesskapet, samtidig må det være gode tilbud for de som trenger det på
92 spesialskoler eller i spesialklasser.

93

94 **SV vil:**

- 95 • satse på enda tidligere innsats gjennom økt grunnbemanning og styrket
96 spesialpedagogisk hjelp i barnehagen.
- 97 • styrke kompetansen om tilrettelagt undervisning i skolen.
- 98 • redusere bruken av ufaglærte assistenter i individuell tilrettelagt opplæring.
- 99 • øke kapasiteten i spesialskoler og spesialklasser for barn og foreldre som ønsker
100 eller trenger et eget tilbud utenom nærskolen.

101

1. utkast:

102

103

Lek, lesing og fellesskap – barndommens egenverdi i klasserommet

104

105 Forskning viser at de første skoleårene er avgjørende for barns videre læring. I dag har
106 målstyringen i skolen gått for langt. En sterk vekt på prøver og teori har gjort skolehverdagen
107 mer stillesittende og preget av pugging, særlig for de yngste elevene. Samtidig har prinsippet
108 bak seksårsreformen, et «førskolepreget» år med mye frilek, i for liten grad blitt fulgt opp. I
109 mange klasserom forsvinner frileken i overgangen fra barnehage til skole og erstattes av
110 leklignende aktiviteter styrt av voksne og økt fokus på grunnleggende ferdigheter.

111 Elever leser i dag mindre enn før. Både leseferdighetene og leselysten blant barn og unge
112 har over tid gått nedover. Elever som ikke utvikler gode leseferdigheter, både lærer mindre
113 og opplever mindre mestring i skolen. Det er særlig sosioøkonomiske forskjeller knyttet til
114 leseferdigheter, og derfor spiller skolen og lærerne en nøkkelrolle for å utjevne forskjellene.

115

116 Gratis halvdagsplass i SFO for 1.-3. trinn har gjort at flere barn får være med, og det er bra
117 for fellesskapet. Samtidig presses kvaliteten når det oppstår bemanningsutfordringer. Flere
118 barn per voksen, lite tid til planlegging og lav andel ansatte med relevant utdanning gjør det
119 vanskelig å gi et godt tilbud for flere. Både ansatte og ledere etterlyser tydeligere rammer og
120 bedre bemanning. Uten en styrking av kvaliteten risikerer vi at SFO blir oppbevaring, i stedet
121 for et trygt og utviklende tilbud for alle barn. I tillegg ser vi at deltakelsen er også vesentlig
122 lavere på 4. trinn.

123 En ny innretning av barns skolestart

124 SV vil gi leken en tydeligere plass i skolen, særlig i de første skoleårene. Barn skal ikke
125 måtte tilpasse seg skolen før skolestart, skolen må tilpasse seg barna. Derfor må skolen ta
126 ansvar for å møte seksåringene der de er, og gi rom for lek, utforskning og trygghet fra første
127 dag. SV vil beholde 10-årig grunnskole og skolestart for 6-åringene, men vi vil gjøre store
128 endringer i det første skoleåret og vi vil ha mer lek og fysisk aktivitet inn i de første
129 skoleårene.

130 Samtidig vil SV styrke en mer praktisk og variert skole gjennom bedre rammer for praktiske
131 og estetiske fag og mer praktisk læring i undervisningen. Slik kan vi skape en skole som tar
132 barns utvikling på alvor og som bruker lek som et av de viktigste verktøyene for barns
133 utvikling, helse og trivsel.

134

135 SV vil:

- 136 • endre 1. trinn i den obligatoriske 10-årige grunnskolen til et førskoleår, slik at
137 grunnskolen består av et førskoleår og 1.-9. trinn.
- 138 • innføre en frilek-, friluftsliv-, og fysisk aktivitetsreform innen 2030
- 139 • innføre frilek som en del av timeplanen på dagens 1.-4. trinn
- 140 • sikre minst en time fysisk aktivitet på dagens 1.-4. trinn
- 141 • øke lærernes kompetanse på betydning av frilek og fysisk aktivitet, og hvordan
142 dette i større grad kan integreres som en del av skolehverdagen
- 143 • tilrettelegge bedre for å ansette flere SFO-pedagoger og barnehagelærere for de
144 første årene på grunnskolen
- 145 • en storstilt nasjonal satsning som skal gå til innkjøp av leker og utstyr, samt
146 oppgradering av klasserom mer tilpasset lek og sambruk med SFO

147

1. utkast:

148 **Lesemestring gjennom leseglede**

149 SV vil styrke barn og unges leseferdigheter ved å legge større vekt på leseglede i skolen. For
150 mange elever blir lesing først og fremst knyttet til plikt og testing, i stedet for nysgjerrighet og
151 opplevelser.

152
153 Norske tiåringer leser mindre enn tidligere, og Norge ligger langt under det internasjonale
154 gjennomsnittet for leselyst blant barn. I flere sammenhenger pekes det på digitaliseringen av
155 samfunnet som en mulig delvis forklaring på dette. Lesing på skjerm kan føre til mer
156 overfladisk lesning og mindre lesing av lange tekster. Leseforståelsen av lengre eller
157 kompliserte tekster er bedre på papir enn på skjerm.

158
159 SV vil derfor gi elevene mer tid til å lese i skolehverdagen, tilgang til et bredt utvalg av bøker
160 og styrke skolebibliotekene. Erfaring viser at satsing på bibliotek gir stor verdi tilbake til
161 samfunnet, både sosialt og økonomisk. Skolebibliotekene er åpne og inkluderende rom som
162 kan styrke tilhørighet og forebygge frafall. Derfor må vi satse på sterke skolebibliotek og sikre
163 kompetente bibliotekarer som en del av laget rundt eleven.

164
165 Når barn får møte litteratur som engasjerer dem, og får tid til å lese uten prestasjonspress,
166 øker både leseglede og leseferdighetene. Målet er en skole som gjør flere til trygge og
167 motiverte lesere, fordi de opplever at lesing kan være både meningsfullt og gøy.
168

169 **SV vil:**

- 170 • jobbe for at lesing ikke blir et tiltak, men en kultur. Lesing må bli en del av hele
171 skolens praksis, i alle fag og hver dag
- 172 • lovfeste retten til bemannede skolebibliotek for alle barn i Norge
- 173 • sikre skolene gode rammevilkår for å kunne kjøpe inn læremidler av god faglig
174 kvalitet. Økonomi skal ikke stå i veien for å kunne tilby både digitale og analoge
175 læringsressurser.
- 176 • elever med lese- og skrivevansker må få tilgang til digitale verktøy som støtter
177 skolens arbeid med å tilrettelegge undervisningen.
- 178 • jobbe for en nasjonal standard for skolebibliotek som blant annet tydeliggjør
179 forventninger til kvalitet, bemanning og kompetanse, tilgjengelighet og
180 medieinnkjøp
- 181 • bedre tilgangen på relevant og oppdatert litteratur på skolebibliotekene gjennom å
182 styrke skolebibliotekenes innkjøpsordning
183

184 **SFO-reform**

185 SVs SFO-reform går gjennom tre steg. Først vil SV ha en kraftig styrking av bemanningen i
186 SFO og vi fullfinansierer den. Vi vil prioritere både økt grunnbemanning og betalt
187 planleggingstid, så kvalitet ikke blir et kommunalt kuttområde. Videre vil SV bygge ut
188 kompetansen og skape flere hele stillinger gjennom kombinasjonsstillinger mellom skole og
189 SFO. Trygge ansatte gir trygge barn. Utvidelse til 4. trinn har allerede startet målrettet i
190 levekårsutsatte områder. Parallelt med at vi vil styrke bemanningen og bygge ut
191 kompetansen over hele landet, vil SV sørge for at alle landets 4.-klassinger også tilbys gratis
192 kjernetid i SFO.

193
194 SFO skal være utjevning i praksis og et fellesskap for alle. Skolen er gratis, og når SFO er et
195 tilbud til elever på skolens område i skoletiden, da skal SFO selvfølgelig også være gratis for
196 alle.
197

1. utkast:

198
199
200
201
202
203
204
205
206

SV vil:

- øremerke mer penger til bemanning i SFO.
- sikre mer tid til planlegging og legge bedre til rette for kombinasjonsstillinger mellom skole og SFO.
- sikre flere studieplasser innen SFO-pedagogikk, og sørge for at de som allerede jobber i SFO gis et godt videreutdanningstilbud.
- sikre gratis kjernetid i SFO også for 4. trinn innen 2029.

207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218

Motiverte elever lærer mer

Uten motivasjon er det vanskelig å lære noe. Elevenes motivasjon synker gjennom hele grunnskolen, og læringsgleden får et særlig tilbakeslag fra femte trinn. Stadig flere elever kjeder seg, trives dårligere med skolearbeidet og opplever økende stress og press drevet av prestasjonsjag og sosiale medier. Samtidig øker skolefraværet, og tre av ti gruer seg ofte til skoledagen. Når barn og unge vil, men ikke klarer å gå på skolen, har skolen sviktet sitt oppdrag.

SV vil bygge en fellesskole som fremmer motivasjon, mestring og læringsglede, hvor alle elever kan glede seg til neste time.

219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233

En skolehverdag som tenner gnister

Mange elever opplever at det er for mye teori og tavleundervisning, oppgaveskriving og stillesitting. Alle er tjent med en mer praktisk og variert skolehverdag hvor elevene får bevege seg, bruke både hode og hender. Allikevel går omleggingen til en mer praktisk og variert skole for sakte.

Endringen må skje både ved å styrke de yrkesrettede, praktiske og estetiske fagene og ved å gjøre de skriftlige fagene mer varierte. Det krever at lærerne har tiden, kompetansen og utstyret de trenger til å variere undervisningen, og at vi spiller på gode ressurser utenfor skolene som kan tilby elevene læringsopplevelser som setter spor.

Vi vet at mette barn lærer best, og at et sunt måltid i løpet av skoledagen gir bedre helse, bedre trivsel og læring for alle. Når økte levekostnader gjør at stadig flere familier strever med å få endene til å møtes, kan et gratis måltid være forskjellen mellom å henge med eller å falle utenfor.

234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247

SV vil:

- satse på alle fagene i skolen. Vi vil prioritere mer av skolens ressurser til fysisk aktivitet og til yrkesrettede, praktiske og estetiske fag som musikk, kunst og håndverk og mat og helse.
- at det stilles krav i lærerutdanningen om at alle lærere må ha minst ett praktisk eller estetisk fag i fagkretsen sin.
- doble tilskuddet skolene kan søke på til utstyr og investeringer som fremmer praktisk og variert læring.
- erstatte faget utdanningsvalg i ungdomsskolen med mer tid til valgfag og tid til hospitering på arbeidsplass.
- sørge for at alle elever får motiverende læringsopplevelser gjennom flere samarbeid med ikke-kommersielle aktører som kulturskoler, biblioteker, vitensentre, organisasjoner og stiftelser.

1. utkast:

248 **Fra fravær til nærvær**

249 Det finnes ikke én løsning på økende skolefravær. Hver historie er ulik, og når en elev gruer
250 seg til å gå på skolen, og årsakene kan ligge i elevens opplevelser, i skolen, i
251 familiesituasjonen eller et annet sted.

252
253 Alle elever må føle at de er ønsket og hører hjemme på skolen sin. Derfor må alle skoler
254 jobbe målrettet med skolenærvær og inkluderende skolemiljø, gjennom systematisk
255 forebygging for et mer inkluderende skolemiljø, og rask oppfølging ved begynnende fravær.
256 Dette må skje i tett samarbeid med både elevene selv og de foresatte.

257 **SV vil:**

- 258 • at alle skoler skal jobbe målrettet med skolenærvær og skolemiljø, og forsterke
259 samarbeidet med foreldrene.
- 260 • at barn og unge får innfridd sin rett til å bli involvert som aktive deltakere i alle
261 spørsmål knyttet til fravær. Skolen må ha en god og trygg dialog med elevene på
262 elevenes premisser.
- 263 • øke kompetansen på skoler og hjelpetjenester rundt hvordan de kan jobbe sammen
264 for å forebygge og håndtere skolefravær, og bli bedre på å identifisere de
265 bakenforliggende årsakene til fravær.
- 266 • jobbe for en traumeinformert tilnærming i arbeidet for å redusere bekymringsfullt
267 fravær i skolen.
- 268 • lovfeste elevenes rett til kvalifisert lærer.
- 269 • forsterke laget rundt eleven ved å øke bemanningen av andre yrkesgrupper enn
270 lærere i skolen.
- 271 • varsle foresatte til elever i grunnskolen på SMS eller i app når barnet har fravær fra
272 skolen.

273

274 **Opplæring i et digitalisert samfunn**

275
276 Digitalisering av læremidler og bruk av digitale verktøy i skolen har ført med seg mange
277 vanskelige avveininger. Endringene utfordrer skolens arbeidsmåter, skaper digitale
278 distraksjoner, utfordrer elevens personvern og skolen som reklamefri arena. Digitale verktøy
279 kan brukes til mer elevaktiv og variert undervisning, men erfaringene er at det mange steder
280 fører til mer stillesitting, individuelt arbeid, og skaper større forskjeller mellom de som har
281 tilgang til og mestrer stadig mer avanserte digitale verktøy.

282
283 For SV er det viktig at digitaliseringen i skolen skal gjøre utdanningen bedre. Digitaliseringen
284 har ingen egenverdi i seg selv, det er kun bruken av teknologien som avgjør om den bidrar til
285 god utdanning.

286

287 **De digitale ferdighetene må styrkes**

288 Sentralt i SVs skolepolitikk står tillit til de ansatte. Det må ligge fast også når det kommer til
289 digitale verktøy i skolen. Læreren og skolen har ansvar for hvordan opplæringen legges opp
290 og hvilke verktøy som tas i bruk på den enkelte skole og i det enkelte klasserom, men skal
291 ikke måtte stå alene i alle valg og beslutninger.

292
293 SV mener det er helt nødvendig at barna våre utvikler digitale ferdigheter på skolen. Uten
294 grunnleggende digitale ferdigheter, er det risiko for svært begrensede karrieremuligheter,
295 eller for å bli stående varig utenfor arbeidslivet. Elevene må lære å bruke digitale ressurser
296 på en trygg og kritisk måte for å løse praktiske oppgaver, og de må utvikle ansvarlig bruk av
297 digitale verktøy.

298

1. utkast:

299 Det bør derfor utarbeides tydeligere råd til skolene for hvilken teknologi som introduseres på
300 hvilket tidspunkt. SVs skolepolitikk bygger på å skape en digitalisering av skolehverdag som
301 både tar i bruk teknologien for å forbedre kvaliteten i barnas utdanning, samtidig som bruken
302 ikke er ukritisk og uregulert.
303

304 **SV vil:**

- 305 • oppdatere Utdanningsdirektoratets råd for digital praksis i skolen med konkrete råd
306 for hvert hovedtrinn i skolen (småtrinn, mellomtrinn, ungdomstrinn og videregående)
- 307 • kraftig styrke innholdet om digitale ferdigheter i lærerutdanningene
- 308 • at alle lærere som har behov for det får et kompetanseløft med utgangspunkt i eget
309 ferdighetsnivå og egne forutsetninger
- 310 • at lærerne i større grad involveres i beslutninger om anskaffelser av digitale verktøy
311 og systemer
- 312 • sikre at elevene på ungdomstrinnet får trening i å anvende tastatur for å kunne skrive
313 lengre tekster.
- 314 • være særlig varsom med føringer for skjermbruk som kan gå ut over elever med
315 dysleksi eller lærevansker. Begrensninger i bruk av digitale verktøy aldri skal gå på
316 bekostning av retten til tilpasset opplæring for disse elevene.
317

318 **Trygge, reklamefrie og personvernvennlige digitale verktøy**

319 De fleste digitale enhetene og systemene som brukes i skolen leveres ofte av store,
320 kommersielle teknologiselskaper. Selskapene samler inn mye data og personopplysninger
321 om elevene som bruker tjenestene deres. Det er lite kunnskap om hvor og hvordan disse
322 dataene lagres, i tillegg utsettes elever for persontilpasset reklame og grooming.
323

324 Det er på høy tid at det tas grep for å sørge for at elevers personvern beskyttes og at lovens
325 krav om at skolen skal være reklamefri også gjelder for digitale enheter. Det skal ikke være
326 opp til hver enkelt skole eller kommune alene å gjøre juridiske og tekniske vurderinger.
327 De beste løsningene i skolen blir til gjennom demokratiske beslutningsprosesser og
328 medvirkning. SV mener at elever og foreldre må involveres i arbeidet med digital praksis på
329 skolen. For de minste barna er det særlig viktig at foreldre opplever at de får god informasjon
330 og inviteres til dialog om bruk av digitale læringsverktøy. Dersom digitale enheter skal være
331 med hjem må det være et absolutt krav at de har foreldrekontroll.
332

333 **SV vil:**

- 334 • lovfeste krav om nettfiltre på digitale skoleenheter
- 335 • alle digitale verktøy og programmer som brukes i skolen skal være fri for reklame og
336 skadelig innhold
- 337 • sikre at lokale skolemyndigheter får rådgivning, hjelp og støtte til arbeid med gode
338 databehandleravtaler, personvernkonsekvensutredninger, risiko- og
339 sårbarhetsanalyser og sikkerhetskrav ved anskaffelser
- 340 • at elevene og foreldrene må sikres informasjon om hvilke person- og brukerdata
341 skolen har tilgang til, og må ha mulighet til å reservere seg mot behandling av
342 personvernopplysninger
- 343 • foreldrene må få god informasjon om hvordan digitale verktøy brukes i
344 undervisningen i barneskolen, herunder det pedagogiske formålet, samt hvordan
345 barnas trygghet og personvern blir ivaretatt.
- 346 • styrke gratisprinsippet i skolen, også dersom digitale skoleenheter ødelegges
347

1. utkast:

348 **Klok bruk av kunstig intelligens (KI)**

349 Den eksplosive bruken av KI blant barn og unge gir stor grunn til bekymring for
350 feilinformasjon, manipulerte bilder og videoer av medelever og lærere, uklare regler om bruk
351 i skolen og manglende opplæring i hvordan teknologien bør brukes. I tillegg bidrar KI til mer
352 mistanke og anklager om juks på prøver og eksamener, og gjør at vi må tenke helt nytt om
353 vurdering i skolen.

354
355 SV mener KI i skolen må bidra til å redusere forskjeller. KI kan gjøre læring mer tilgjengelig
356 for alle, men det fordrer også at alle har tilgang til og kan anvende KI på en
357 læringsfremmende måte. Grunnleggende lese- og skriveferdigheter må ligge i bunn og riktige
358 verktøy må innføres på riktig tidspunkt i elevenes læringsløp.
359

360 **SV vil:**

- 361 • jobbe for sterkere nasjonal styring for bruk av KI i skolen, særlig når det gjelder
- 362 personvern og alderstilpasning
- 363 • at alle lærere skal få tilbud om grunnleggende innføring i KI-teknologi, og sikre
- 364 lærerne bedre verktøy for hvordan de kan anvende KI som en integrert del av
- 365 undervisningen
- 366 • gi skolene nasjonale råd om alternative vurderingsformer som både anvender KI og
- 367 som forhindrer juks ved bruk av KI
- 368 • at det skal utvikles en nasjonal låst nettleser som alle skoler skal ha tilgang på til bruk
- 369 i vurderingssituasjoner
- 370 • at barn og unge få en reell stemme når skolens retningslinjer for KI skal utformes
- 371 • at alle barn og unge får opplæring i hvordan KI kan brukes trygt og ansvarlig
- 372 • satse på KI-verktøy som kan støtte læreren ved å effektivisere administrative
- 373 oppgaver, undervisningsplanlegging og rutinearbeid
- 374 • nedsette et offentlig utvalg som skal gi konkrete anbefalinger om fremtidens
- 375 vurderingsformer gjennom hele skoleløpet
- 376 • være særlig varsom med føringer for skjermbruk som kan gå ut over elever med
- 377 dysleksi eller lærevansker. Begrensninger i bruk av digitale verktøy aldri skal gå på
- 378 bekostning av retten til tilpasset opplæring for disse elevene.

379

380 **Større frihet for læreren**

381 Dagens styring av skolen er i for stor grad preget av en tankegang der utdanning først og
382 fremst skal levere målbare resultater og konkurransedyktig arbeidskraft. Et slikt syn på
383 skolen reduserer eleven til fremtidig humankapital, læreren til gjennomfører av
384 forhåndsdefinerte mål og skolen til et virkemiddel for økonomisk vekst. Når styringen
385 vektlegger standardisering, måling og kontroll, fortrenses skolens bredere samfunnsoppdrag:
386 å danne mennesker, styrke fellesskap og utvikle et levende demokrati.

387 En sosialistisk skolepolitikk må derfor ta utgangspunkt i en annen forståelse av kunnskap,
388 læring og fellesskap. Skolen skal ikke bare kvalifisere til arbeid, men utvikle frie, kritiske og
389 solidariske medborgere. For å få til dette må både elever og lærere gis reell tillit og
390 handlingsrom. Når lærere får bruke sitt profesjonelle skjønn, og elever møtes med rom for
391 selvstendighet og tilpasning, styrkes både læring, motivasjon og demokratisk dannelse.

392 Dette forutsetter et oppgjør med detaljstyringen av skolen, og en politikk som gir lærerne
393 større frihet til å utøve sitt fag til beste for både elevene og samfunnet.

1. utkast:

394 Når skolen de siste tiårene har vært formet av et fokus på individet, der prestasjon,
395 konkurranse og egen optimalisering står i sentrum, påvirker det også hvilke verdier unge
396 mennesker tar med seg videre i livet. [Forskning](#) viser at mange som søker seg til læreryrket
397 motiveres av et ønske om å bidra til fellesskapet og gjøre en forskjell for andre. Samtidig ser
398 vi at rekrutteringen til lærerutdanningene synker, både i Norge og internasjonalt. Dette kan
399 ikke bare forklares med forhold ved selve yrket, men må også forstås i lys av bredere
400 samfunnstrender. Når fellesskapsverdier og altruisme får mindre plass, og individets
401 prestasjon i større grad blir målestokken på verdi, svekkes også motivasjonen for å velge
402 yrker som nettopp er tuftet på å tjene fellesskapet. På den måten kan skolens utvikling og
403 rekrutteringskrisen til læreryrket henge sammen: En skole som i større grad dyrker fram
404 solidaritet og fellesskap som ledende verdier for elevene, kan bidra til et samfunn der flere
405 ønsker å ta på seg rollen som lærer.

406 **Lærernes profesjonelle handlingsrom**

407 Lærere er skolens viktigste ressurs, men mange opplever i dag at deres profesjonelle
408 handlingsrom er blitt snevret inn av krav og føringer som går langt ned i hvordan
409 undervisningen skal gjennomføres. Samtidig preges arbeidshverdagen av detaljstyring,
410 tidspress og stadig flere oppgaver som tar tid bort fra kjerneoppgavene: undervisning og
411 oppfølging av elevene. Lærere forventes også å håndtere oppgaver utenfor undervisningen,
412 ofte uten tilstrekkelig støtteapparat, noe som reduserer tiden til faglig forberedelse, tilpasset
413 opplæring og relasjonsbygging.

414
415 I dag pålegges lærerne bestemte programmer, læremidler og pedagogiske metoder,
416 uavhengig av lærerens faglige vurdering av hva som passer elevgruppen. Ikke bare stilles
417 det krav til hva eleven skal lære, men også hvordan og i hvilket tempo. Hyppige
418 kartleggingsprøver, nasjonale prøver og dokumentasjonskrav styrer hva som skal prioriteres,
419 fremfor lærernes faglige kompetanse og elevenes nysgjerrighet på læring.

420 Når lærere får mindre tid til å følge opp den enkelte elev, svekkes både kvaliteten på
421 undervisningen og elevenes opplevelse av mestring og motivasjon. Samtidig fører
422 manglende autonomi og høyt arbeidspress til lavere jobbtilfredshet blant lærere, noe som
423 igjen påvirker læringsmiljøet i klasserommet.

424 [Undersøkelser](#) blant lærere viser at økt tillit og handlingsrom i skolen har positive effekter
425 både for lærere og elever. [Ifølge OECD](#) får erfarne lærere med større faglig og pedagogisk
426 frihet bedre mulighet til å tilpasse undervisningen til elevenes behov, samtidig som de
427 opplever høyere mestring i klasserommet. Faglig frihet til lærere kombinert med sterke
428 profesjonsfellesskap der lærere observerer hverandre, gir hverandre tilbakemeldinger og
429 utvikler en felles forståelse av god praksis bidrar til god undervisning og sikrer at hver enkelt
430 elev blir sett og fulgt opp. Samtidig [viser studier](#) at når undervisningen gir rom for elevenes
431 selvstendighet og tilpasning, øker både motivasjon, trivsel og opplevelse av mestring. Når
432 både lærere og elever gis større autonomi, styrkes dermed grunnlaget for læring,
433 engasjement og en mer inkluderende skolehverdag.

434 **SV vil:**

- 435 • nedsette en lærerkommisjon som kartlegger hvordan styring, krav og praksis i dag
436 begrenser lærerens handlingsrom, og som gir konkrete anbefalinger for hvordan
437 dette kan styrkes, og følge opp dette gjennom å tydeliggjøre og styrke lærerens
438 profesjonelle skjønn i lov- og forskriftsverk, herunder sikre metodefriheten i
439 undervisningen.
- 440 • vurdere å gjennomgå læreplanene på ungdomstrinnet og sikre at læreplanene
441 fungerer bedre som arbeidsverktøy for lærerne
- 442 • innføre gode, veiledende nasjonale innholdslistor for noen fag i grunnskolen for å
443 støtte skolenes arbeid med verdigrunnlaget og bidra med felles referanserammer.

1. utkast:

- 444 Listene skal være frivillige for lærerne å bruke slik at læreren gis handlingsrom til å
445 vurdere hvordan undervisningen best kan gjennomføres.
- 446 • kraftig redusere lærernes rapporteringskrav, og sikre lærerne større grad av
447 metodefrihet
448